

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

8. Vtrum fuerit congruo tempore natus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

uiauit iubens vt reuertatur, & Romae sedes apostolica stabilirur, dum dixit, Venio Romam iterum crucifigisti enim Petrus alibi sedem elegisset, non Romae, sed in loco illo ubi postremo sedisset, caput Ecclesiae fuisset. Et sicut nunc non Antiochena, sed Romana ecclesia caput est, quia Romanus Pontifex successor est Petri: similiter in illo casu, non Romanus, sed illius alterius loci Pontifex successor fuisset Petri, ac Christi vicarius. Ipse ergo Christus precipiendo regressum, & crucem Romae statuit caput Ecclesiae, quocirca non potest humana auctoritate mutari, & fieri vt alius quam successor Petri Romanus Pontifex sit caput Ecclesiae.

Super Quaestione trigesima quinta Arianum octauum.

Titulus clarus. In corpore vnicam est conclusio. Christus conuenientissimo tempore est natus, probatur: Christus tamquam dominus & conditor omnium temporum, elegit sibi tempus, quo nasceretur, ergo conuenientissimo tempore natus est. Antecedens manifestatur dupliciter, primo, ex differentia inter Christum, & alios homines. Secundo, ex simili, quia elegit sibi & locum & matrem. Consequenter probatur, quia quae a Deo sunt ordinata sunt, & conuenienter disposita. Vbi nota, quod plus inferatur quam probetur, propter materiam & eius claritatem: probatur enim quod conuenienti tempore, inferatur autem, quod conuenientissimo tempore: quia si omnia a Deo sunt conuenienter disposita, ea, quae sunt circa personam ipsius Dei personam, oportet conuenientissime esse disposita. Et hoc clarum erat, quia de ipso Christo est sermo in conclusione.

ostenderet in ipsa Roma, quae caput mundi erat, etiam caput Ecclesiae suae statuit, in signum perfectae victoriae, vt exinde fides derivaretur ad vniuersum mundum, secundum illud Isa. 26. Ciuitatem sublimem humiliabit, & conculcabit eam pes pauperis, scilicet Christi, gressus egenorum, id est, Apostolorum Petri & Pauli.

ARTICVLVS VIII.
Vtrum Christus fuerit tempore congruo natus.

AD OCTAVVM sic proceditur. Videtur quod Christus non fuerit congruo tempore natus. Ad hoc n. Christus venerat, vt suos in libertatem reuocaret. Natus est autem tempore seruitutis, quo. scilicet totus orbis praeccepto Augusti describitur, quasi tributarius factus, vt habetur Luc. 2. ergo videtur quod non congruo tempore Christus fuerit natus.

¶ 2 Præter. Promissiones de Christo nascituro gentibus non fuerant factae, secundum illud Rom. 9. Quorum sunt promissa: sed Christus natus est tempore, quo rex alienigena dominabatur: sicut pater Mar. 2. Cum natus esset Iesus in diebus Herodis regis. ergo videtur quod non fuerit congruo tempore natus.

¶ 3 Præter. Tempus praesentiae Christi in mundo diei comparatur, pp id, quod ipse est lux mundi: vnde ipse dicit Io. 9. Me oportet operari dies est: sed in aestate sunt dies longiores, quod in hyeme. ergo cum natus fuerit in profundo hyemis. i. 8. Calendas Ian. videtur quod non fuerit conuenienti tempore natus.

SED CONTRA est, quod dicitur Galat. 4. Cum venit plenitudo temporis, misit Deus filium suum factum ex muliere, factum sub lege.

RESPON. Dicendum, quod haec est differentia inter Christum & alios homines, quod alij homines nascuntur subiecti necessitati temporis: Christus autem tamquam dominus & conditor omnium temporum elegit sibi tempus, in quo nasceretur, sicut & matrem & locum. Et quia quae a Deo sunt ordinata sunt, & conuenienter disposita, consequens est, quod conuenientissimo tempore Christus nasceretur.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod Christus venerat nos in statu libertatis reducere de statu seruitutis. Et ideo sicut mortalitatem nostram suscepit, ut nos ad

F vitam reduceret, ita (vt Beda dicit) eo tempore dignatus est incarnari, quo mox natus, censu Caesaris ascriberetur atque ob nostri liberationem ipse seruitio subderetur. Tempore est illo, quo totus orbis sub vno principe vivebat, maxima pax fuit in mundo, & ideo decebat, vt illo tempore Christus nasceretur, qui est pax nostra faciens utraq; vnum, ut dicitur Ephes. 2. Vnde Hiero. dicit super Isa. Veteres si reuoluamus historias, inueniamus usque ad vigesimum octauum annum Caesaris Augusti, in toto orbe terrarum fuisse discordiam: orto autem Domino, omnia bella cessauerunt, secundum illud Isa. 2. Non leuabit gens contra gentem gladium, congruebat etiam, ut in illo tempore, quo unus princeps dominabatur in mundo, Christus nasceretur, qui uenerat congregare suos in unum, vt esset vnum ouile & vnus pastor, ut dicitur Ioan. 10.

AD SECVNDVM dicendum, quod ideo Christus, regis alienigenae tempore nasci voluit, ut impleretur propheta Iacob dicentis Gene. penulti. Non auferetur sceptrum de Iuda, & dux de femore eius, donec veniat, qui mittendus est: quia vt Chryso. dicit super Marth. quandiu iudaica gens sub iudaicis regibus, quamuis peccatoribus, tenebatur, prophetae mittebantur ad remedium eius: nunc autem quando lex Dei, sub potestate regis iniqui tenebatur, nascitur Christus: quia magna & deseparabilis infirmitas, medicum artificiosum quarebat.

AD TERTIVM dicendum, quod sicut dicitur in lib. 7 de q. vet. & noui Testa. tunc Christus nasci voluit, quando lux diei crementum incipit accipere, vt ostenderetur, quod ipse uenerat, ut homines crederent in lucem diuinam, secundum illud Luc. 1. Illuminare his qui in tenebris, & umbra mortis sedent. Similiter etiam asperitatem hyemis elegit ad natiuitatem, ut ex tunc carnis afflictionem patere tur pro nobis.

QVAESTIO XXXVI.
De manifestatione Christi nati, in octo articulos diuisa.

DEINDE considerandum est de manifestatione Christi nati.

Et Circa hoc quaeruntur octo.

¶ Primo. Vtrum natiuitas Christi debuerit esse omnibus manifesta.

¶ Secundo. Vtrum debuerit aliquibus manifestari.

¶ Tertio. Quibus manifestari debuerit.

¶ Quarto. Vtrum debuerit ipse se manifestare, uel potius manifestari per alios.

¶ Quinto. Per quae alia manifestari debuerit.

¶ Sexto. De ordine manifestationum.

¶ Septimo. De stella per quam manifestata fuit eius natiuitas.

¶ Octauo. De ueneratione Magorum, qui per stellam, Christi natiuitatem cognouerunt.

Titulus clarus. In corpore vnicam est conclusio: Natiuitas Christi non debuit esse communiter omnibus manifesta. Probatur tripliciter, primo ex mysterio passionis impleto: secundo, ex fidei merito: tertio ex humanitatis assumptione testificanda ueritate. Claraque sunt omnia, nisi quod secunda ratio non caret scrupulo: quia aut est sermo de Christi natiuitatis manifestatione per uisionem, aut per attestationem. Si enim est sermo de manifestatione per uisionem, tolleretur proculdubio meritum fidei: quia tolleretur ipsa fides respectu uisi: nemo enim credit quod uidet. Sed hinc sensus obstat: quia manifestatio negata omnibus est.

Super Quaestione trigesima sexta articulum primum.

In lib. 1. et no. 10. quod incipit de us crete pte facte q. 1. tom. 4. in opera Aug.